

MÜZİK VİDEOLARININ ESTETİĞİ MTV STİLİ: DESPACITO

Ömer KISAĞLU¹

ÖZET

Sinemanın doğuşundan bu yana görsel estetik algılar ve anlatılar değişmekte, yeni biçimleri ortaya çıkmaktadır. Değişen anlatı biçimleri ve müzik endüstrisinin ticari başarı arayışı müzik videolarını getirmekte, dijital teknolojilerin gelişimi müzik videolarının üretimini ve dağıtımını geliştirmektedir. MTV stili kavramı, müzik videolarının estetik özelliklerini ifade etmektedir. Geleneksel anlatı sinemasının özelliklerinden farklılaşan MTV stili, görüntülerin renkleri veya benzer kompozisyonlarla birbirine bağlanması, hızlı ve atlamalı kesmelere dayanması, kamera hareketleri ile devinim sağlanması, müziğin ve görüntülerin birbirini desteklemesi özelliklerini barındırmaktadır. Popüler kültürün önemli taşıyıcılarından olan müzik videoları milyarlarca insana ulaşmakta ve aynı zamanda videoların görsel estetik biçimlerini de etkilemektedir. Müzik videolarının gelişimi, dijital çekim ve kurgu sistemlerinin ortaya çıkışıyla hızlanmaktadır. Çalışmanın amacı, popüler kültürün ve dijital medyanın parçası olan müzik videolarının yapısının incelenmesi, ortaya çıkışında ve gelişiminde etkili olan faktörlerin belirlenmesi, müzik videolarının görsel estetiğini tanımlayan MTV stili özelliklerini ortaya koymaktır. YouTube'da en çok izlenen müzik videosu olan *Despacito* içerik analizi yöntemiyle incelenmiş ve videonun içeriği, çekim ve kurgu teknikleri, MTV stili bağlamında değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: MTV stili, müzik videoları, Despacito, dijital kurgu sistemleri, YouTube

AESTHETICS OF MUSIC VIDEOS MTV STYLE: DESPACITO

ABSTRACT

Since the birth of cinema, visual aesthetics perceptions and narratives have been changing and revealing new forms. Changing narrative forms and the music industry's search for commercial success bring music videos, the development of digital technologies improves the production and distribution of music videos. The concept of MTV style expresses the aesthetic features of music videos. MTV style, which differs from the features of classical Hollywood cinema, contains the features of connecting images with colors or similar compositions, fast and jump cuts, providing motion with camera movements, supporting music and images. Music videos are important carriers of popular culture and reach billions of people and also affect the visual aesthetic forms of the videos. The development of music videos is accelerated by the show up of digital shooting and editing systems. The aim of the study is to examine the structure of music videos that are part of popular culture and digital media, determining the factors that affect the emergence and development, and to reveal the features of the MTV style that defines the visual aesthetics of music videos. Despacito, the most watched music video on YouTube, has been analyzed by content analysis method and the video's content, shooting and editing techniques are evaluated in the context of MTV style.

Keywords: MTV style, music videos, Despacito, non-linear editing system, YouTube

¹ Araş. Gör., Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, omerkisaoglu@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9657-9592

GİRİŞ

Sinema tarihinin ilk ürünü olan ve Lumiere kardeşler imzası taşıyan *Trenin Gara Girişi* tek parçadan oluşan bir film şeridi biçimindedir ve bu şekilde gösterilmiştir. Birden fazla film şeridinin birbirine eklenmesiyle kurgu anlatıma dahil olmuş ve George Melies'in filmleri hikâye anlatımının ve sahnelerin birbirine bağlanmasının ilk örneklerini ortaya çıkarmıştır (Nişancı, 2018). Zaman içerisindeki çalışmalarıyla Edwin Stanton Porter, David Griffith, Lev Kuleshov gibi isimler kurgunun gelişiminde öncü olarak film şeritlerini birleştirmenin yeni yollarını ortaya koymuştur. Kurgunun gelişimi görsel estetik bağlamda çeşitlilikleri ortaya çıkarmıştır.

Eisenstein'in çalışmaları sinemada çeşitli yönelimleri getirmiş ve kendisinden sonraki çalışmaları etkilemiştir. *Aleksandr Nevski*'yi (1938) çektiği sırada öğelerin doğrusal olarak (yatay düzlemde) değil aynı anda nasıl birleştiğiyle ilgilenmesi ve bunu orkestra nota çizgisindeki öğelerin dikey yerleşimine benzetmesi, filmdeki öğelerin (eş zamanlı müzik, oyuncunun hareketi ve sesi, çekim çerçevesinin seçimi, çerçevedeki düzlemlerin geometrik düzenlenmesi, renk ve dizilim) dikey olarak düzenlenmesi dikey kurgu anlayışını ortaya çıkarmıştır (Reid, 2005, s.62). Dijital kurgu programlarının ortaya çıkışı dikey kurgu anlayışının tam anlamıyla yerleşmesine neden olmuştur. Dijital kurgu programlarında ses ve görüntü kuşaklarının alt alta bulunup yatay düzlemde birlikte ilerlemesi kurgu yapılırken dikey olarak düşünmeyi ve karşılıklı yatay düzlemlerde dikey uyumları gerektirmektedir. Walter Murch (2019, s.109) dijital kurgu programlarıyla birlikte kurguda seçeneklerin arttığını ve kurgucuların dikey olarak da düşünme durumunda kalacaklarını ifade etmektedir.

Bütün bu süreçlerin ardından ses kanalında müziğin kullanılması, televizyonda müzik kanallarının, video platformlarının yükselişi ve müzik endüstrisinin ticari başarısıyla birleşince müzik videoları giderek popüler hale gelmektedir. Müziğin ses kanalında kullanılmasıyla kurgu, ritmin oluşturulmasındaki temel etken olarak yer almaktadır. Bununla birlikte devamlılık kurgusunun ve doğrusal anlatının kırılması bunun yerine atlamalı kurgu (jump-cut) ve eşlemeli kurgu (graphic match cut) gibi yöntemlerin kullanılması, görsel estetik amacıyla renk, hareketli kamera, çekimde ve kesmede yüksek tempo müzik videolarının özellikleri olarak ortaya çıkmaktadır.

Müzik videoları şarkıcıların ön plana çıkması, görsel olarak hafızada kalmasını sağlamaktadır. Müzik videolarıyla şirketlerin müzik üretimlerinin pazarlanması ve satışların artırılması amaçlanmaktadır. Plak şirketlerinin videolarla hedefi, sanatçıların videolarının müzik televizyon yayınlarında, müzik videosu izlenecek ekranı bulunan gece kulüplerinde, müzik mağazaları gibi yerlerde yaygın bir şekilde yayınlanmasıyla sanatçıların satışlarının artırmaktır. Plak şirketleri sanatçıların gelişimine yardımcı olmak amacıyla, videolarda sanatçılar için akılda kalıcı bir görüntü oluşturarak videoları daha özel şekillerde kullanmaktadır (Banks, 1997b, s.296). Müzik videolarının satışlara pozitif yönde etki etmesi video üretiminin artmasını beraberinde getirmektedir. Satışların artmasının yanında, popüler kültürde görsel olarak yer alan sanatçıların akılda kalıcılığının sağlanması müzik videolarının gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. *Bilboard "Hot 100"* listesinde bulunan teklilerin Mayıs 1981'de 23'ü, Mayıs 1986'da 82'si, 1989'da ise 97'si müzik videosuna sahiptir (Williams, 1989). Müzik videolarının ticari başarıya doğrudan etki etmesi, plak şirketleri ve sanatçıları için zorunluluk haline gelmesine neden olmaktadır.

MTV'nin ortaya çıkması ve türevi kanalların artması, cep telefonları, iPod ve Zune gibi müzik videolarını oynatabilen mobil cihazların her yerde bulunması (Zhang vd., 2010, s.510), YouTube'un yükselmesi müzik videolarının önemini artırmaktadır. Popüler kültürde ve ana akım müzik türlerinde, ticari başarıya olumlu etkisi kanıtlanmış pazarlama yöntemi olan müzik videolarının sayısı artmaktadır. Teknoloji geliştikçe, yaratıcı çekim ve kurgu teknikleri ortaya

çıkarmakta ve ilgi çekici müzik videolarının üretimi güçlenmektedir. Müzik videolarının yükselişinde görsel teknolojilerin gelişimi, yaratıcı çekim ve kurgu teknikleri etkili olmaktadır.

Müzik videolarının estetik yönünü tanımlamak için kullanılan MTV stili terimi, geleneksel sinema yöntemlerinden farklılaşmakta, müzik ve görüntülerin birbirini desteklediği kendi estetiğini oluşturmaktadır.

Görsel estetikte büyük etkilere sahip olmasına karşın MTV stili ile ilgili çalışmalar azınlıktadır. Bu çalışmada MTV stilinin özellikleri incelenmekte ve dünyada klip sektöründe bir standart haline gelmiş olan bu biçimin teknik yönleri incelenmektedir. Bu amaçla Youtube'da en çok izlenen müzik videosu *Despacito* örnek olarak seçilmiş ve içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Videoda MTV Stilinin özellikleri, bu özelliklere etki eden faktörler açıklanmakta ve stilin özellikleri içerikler analizi yöntemiyle *Despacito*'da aranmaktadır.

MTV STİLİ VE MÜZİK VİDEOLARININ TARİHÇESİ

MTV yirminci yüzyılın sonlarındaki en önemli popüler kültür fenomenlerinden birisi olmuştur. II. Dünya Savaşı sonrasındaki en önemli iki popüler kültür ürünü olan rock 'n' roll ve televizyonu birleştirmiş, kuruluşundan itibaren yirmi yıl içinde rock müziğin isyancı ruhu ve metaların sürekli tüketilmesine odaklanan uluslararası bir gençlik kültürünü tanımlamıştır (Robinson, 2000, s.435). MTV diğer ülkelerde türevlerini piyasaya sürerek faaliyetlerini küresel olarak genişletmiştir. Deniz aşırı faaliyetlerindeki stratejisi uluslararası gençlik kültürünü kullanmak ve küresel bir genç kitleyi uluslararası reklam verenlere sunmaktır (Banks, 1997a, s.43).

Müzik videosu popüler müziğin, özellikle rock şarkıların, tanıtım filmi olarak tanımlanmaktadır. 1980'lerin başında televizyonda yayınlanmaya başlayan müzik videoları aslında reklamlar gibi özünde postmodern sanat biçimi olarak nitelendirilebilmektedir (Carson, 2010). Yapımcılar tarafından bir şarkının ses kaydı ile bir dizi görüntü arasında ilişki kurularak, izleyicileri duygusal açıdan zengin bir izleme ve dinleme deneyimine dahil etme amacıyla oluşturulmaktadır (Gow, 1992, s.44).

1981 yılında yayına başlayan MTV (Music Television) yayın akışını kesintisiz biçimde müzik videoları ile oluşturan bir kanal olarak dikkat çekmiştir. Thompson ve Allen (2019) MTV'nin kurulduğu dönemde milyonlarca çocuk ve genç için kültürel bir fenomen olan müzik videolarının sadece televizyonda yayınlanması nedeniyle MTV'nin insanların kablolu yayına geçmesine katkıda bulunduğunu belirtmektedir. Jones'a göre (2005, s.83) MTV, yayına başladığında popüler müzik, görsel stil ve kültüre hızlıca etki etmiş; popüler kültürün temel unsurlarını keşfedip tanıtmak adına ilk olmuş; devamında sponsorluklarla ana akım müziğe *LiveAid*¹ gibi büyük etkinlikleri ve akustik performans videolarını getirmiştir. Zaman içerisinde müzik videolarının yanında müzik programları, röportajlar, müzik haberleri gibi eklemelerle yayın akışını düzenleyen MTV özellikle küreselleşen dünyada popüler kültürün önemli bir taşıyıcısı olarak dünya çapında gençleri etkisi altına almıştır. MTV'nin dünyadaki gençleri kimliklerinin bir parçası olarak alternatif değerleri, gelenekleri reddederek tüketici bir yaşam tarzını benimsemeye teşvik ettiği ileri sürülmektedir (Banks, 1997a, s.51). Dünya çapında bir fenomen haline gelen kanal, aynı zamanda müzik endüstrisindeki ana akım şarkıcıların, grupların ve şarkıların tanıtılmasında önemli bir yer edinmektedir.

Kültürel ve ekonomik etkilerinin yanı sıra MTV görsel estetikte yeni biçimleri teşvik etmekte ve değişimlere neden olmaktadır. Kanalın katkılarıyla müzik videolarının zaman içerisindeki

¹ 13 Temmuz 1985'te Londra'da Wembley Stadyumu ve Philadelphia'da JFK Stadyumu'nda eşzamanlı olarak düzenlenen yardım konseri. Boomtown Rats'ın solisti Bob Geldof ve Ultravox vokalisti Midge Ure tarafından düzenlenen etkinliği televizyonda 1,5 milyar insan izledi ve Etiyopya'daki kıtlık için milyonlarca dolar toplandı (Ray, 2019).

gelişimi ve değişimi MTV estetiği veya MTV stili olarak adlandırılan biçimi getirmektedir. MTV stili, kurgusunda klasik anlatının terk edildiği, görüntülerin renkler veya benzer kompozisyonlarla birbirine bağlandığı, hızlı kesmelere ve atlamalı kesmelere dayanan, kamera hareketleri ile devinim etkisi sağlanan, müziğin ve görüntülerin birbirini desteklemesine dayanan enerjik video biçimi olarak tanımlanabilmektedir. Anlatının terk edilmesiyle zaman ve mekân birliği kırılmakta ve yönetmenler hayali serbest bir alanda çalışabilmektedir. Özellikle 15-25 yaş arası genç ve asi izleyicilerin özgürlüklerini hissetmelerine, bu kitlenin videoların hızına veya kısalığına aldırılmamasıyla görsel ve işitsel deneyim öne çıkmaktadır. Sonuç olarak atlamalı kesmeler ve hızın aşırı kullanımıyla yeni dizilim, izleyicisinin de hoşuna gidecek, enerji, anarşi ve yaratıcılığı beraberinde getirmektedir (Dancyger, 2011, ss.166-168).

Müzik videosunun geçmişi, birçok sinema akımının, dijital kurgu ve kayıt sistemlerinde yaşanan gelişmelerin ve popüler kültürün bir araya gelmesine dayanmaktadır. Estetik olarak zaman içerisinde müzik şirketlerinin şarkıcılarını ön plana görsel olarak çıkarabilmesine olanak sağlayan bir araç olarak gelişmiştir. Müzik videolarının kazançlı hale gelmesi, yaratıcı insanları (yönetmenler, kurgucular gibi) bu alana çekmiş ve dijital sistemlerin gelişmesi olanakları artmıştır. Ayrıca video platformlarının ortaya çıkmasının ardından uluslararası alanda şarkıcıların görünebilmesinin ve pazarlanabilmesinin önü açılmıştır. Günümüzde önde gelen platformlardan biri olan YouTube'da en çok izlenen videolar arasında büyük oranda müzik videoları bulunmaktadır.²

1960'larda Beatles'la olan çalışmalarıyla Richard Lester müzik videolarının temel estetik kodlarını oluşturmuştur. Richard Lester'in etkilerini anlamak için 1960lardaki *A Hard Day's Night* (1964) ve *Help!* (1965) gibi Beatles filmlerine bakmamız gerekmektedir (Dancyger, 2011, s.166). *A Hard Day's Night*'ta tren bölmesindeki *I Should Have Known Better* performansında Richard Lester ve kurgucuları, farklı çekimlerde kaydedilmiş enstrüman ve vokal görüntülerini düzenlerken ses kaynağıyla senkronize kurgu yapmışlardır. Böylece izleyicilerin vokallerin aynı anda kaydedildiğine inandırılmaya çalışılması müzik videoları için temel ilkeleri oluşturmuştur. Sonraki dönemde Pink Floyd, performansların senkronize düzenlenmesinden kaçınmış, hem müzik videolarında hem de konserlerde müziklerinin mecazi anlatımını desteklemek için videoları kullanmayı tercih etmiştir (Caston, 2017, s.100). Her iki kullanım amacına bakıldığında müziğin uygulanımına katkı sağlamak öne çıkmakta ve çalışmalarda yönetmenlerin yaratıcılıkları görülmesine rağmen biçimde müzik temel olarak bulunmaktadır.

Şekil 1 A-F Beatles – *I Should Have Known Better* örnek sıralı kareler (Beatles, 1964)

² www.digitaltrends.com/web/most-viewed-youtube-videos/ (George, 2020).

1980lerin ortalarından itibaren yönetmenler enstrüman ve ritimlere dair görselleştirmeleri biçim olarak farklılaştırmıştır (Caston, 2017, s.101). Özellikle İngiliz müzik endüstrisinde pop gruplarının anlatıdan vazgeçmeyi seçmesi ve performans videolarının gerçekliğinden kaçınması, müzik videolarındaki gelişimin ana etkenlerini oluşturmuştur. (Goodwin, 1992, s.134). Calavita (2007, s.19), 1990lardan itibaren Hong Kong aksiyon filmleri dalgasının ve bu yapımcıların (John Woo, Tsui Hark, Ringo Lam gibi) Amerika'ya göçüyle MTV stilinin popüleritesinin artmasını bağdaştırmaktadır. Amerika'ya gelen bu isimler sahip oldukları biçimsel özellikleri Hollywood'a taşıyarak, yaptıkları filmlerde söz konusu biçimleri kullanmaktadır. Müziğin kendisiyle de ilgili olmasına karşın genel bir eğilim olarak müzik videolarının temposu giderek yükselmektedir. Eğilime ek olarak prodüksiyon aşamasının dijitalleşmesi maliyetleri düşürmüş, yönetmenlerin ve kurgucuların denemelerini kolaylaştırmaktadır. Son dönemdeki klipler daha tempolu olmakta, MTV dönemi bu konuda daha muhafazakâr bir eğilime sahipken, YouTube, Vevo gibi platformlar klipler için daha rahat bir ortama ve kliplerde enerjinin giderek artmasına neden olmaktadır (Vernallis, 2013, s.212).

Müzik videolarının sinemadan ayrıştığı temel nokta anlatı karşıtlığı olarak kendisini göstermektedir. Müzik videoları biçim olarak deneysel çalışmalar ve reklamlarla ortaklıklar göstermektedir. Dancyger (2011, s.166), bu bakış açısıyla türün kökeninin Luis Buñuel'in *Un chien andalou* (1929), *L'âge d'or* (1930) filmleri gibi erken dönemde anlatı karşıtı deneysel çalışmalarla benzerlikler taşıdığını ancak müzik videolarında anlatı karşıtlığının yanı sıra duygusallığın bulunduğunu ifade etmektedir. Çünkü videonun, müziğin sunumuyla birlikte ele alındığında, müziğin duygulanımına olan katkısı önem kazanmaktadır. Kurgu bu noktada yapının oluşturulmasında görsel-işitsel uyumluluk açısından özellikle kesme zamanı ve kesme hızıyla öne çıkmaktadır. Chion (1994, s.16) görsellerin kurgusunun müziğin akışında ritim uyumlulukları veya zıtlıklarıyla yapısal unsurlar içermesi gerektiğini vurgulamaktadır.

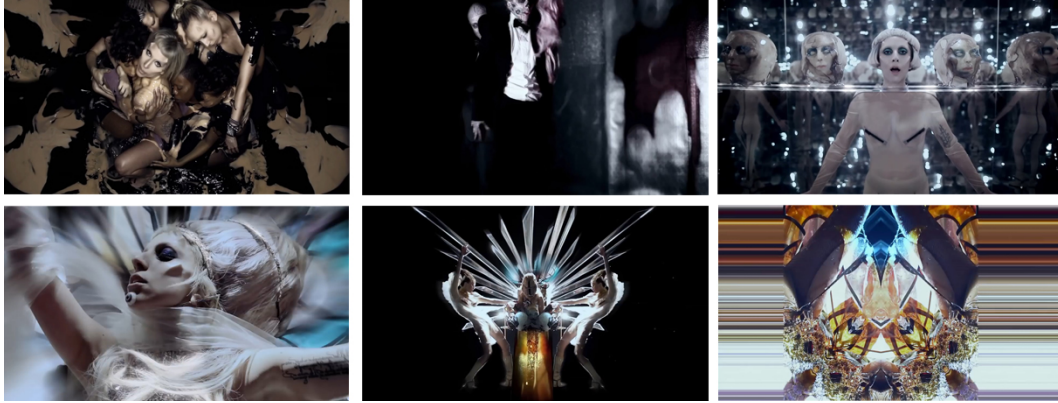
Müzik videolarının gelişiminde televizyon, reklam gibi sektörlerin etkisi bulunmaktadır. Yörük (2005, s. 37) çalışmasında televizyon ve sinemanın anlatı özelliklerini ortaya koymuş ve izleyiciyle metin arasında samimiyet, izleme deneyiminin parçalı olması gibi özelliklerden bahsetmektedir. Söz konusu anlatı özellikleri müzik videolarının estetiğine katkı sağlamaktadır. Şarkı söyleyenlerin doğrudan izleyiciye hitap ettiği müzik videolarında samimi bir iletişim görülebilmektedir. Müzik kanallarının klipleri sıraladığı ve parçalı bir izlemeye olanak sağlayan yayın akışı televizyon izleme alışkanlıklarıyla örtüşmektedir. Ayrıca müzik videoları konserlerde, özel etkinliklerde gösterilmiş fakat yükseliş dönemini televizyonda kendisine yer bulduktan sonra yaşamıştır.

Reklam filmleri kurgusunda görüntülerin takip ettiği sıra, efektlerle birlikte ses-müzik kuşağında uyum sağlanması gibi konularda alınan kararlar reklam filminin dilinin büyük kısmını oluşturmaktadır (Er, 2017, s. 518). Benzer biçim müzik videolarında kendisini göstermektedir. Kurguda alınan kararlar videonun dili ve anlatımını oluşturmaktadır. Er (2017, s. 518) ayrıca reklam filmlerinde ritmin izleyici ilgisini yakalamada en etkili araçlardan biri olduğunu ifade etmektedir. Müzik videolarının yapısında ritim en önemli etmenlerden olmaktadır. Reklam filmlerinde kurgu ve kurgunun anlatıya etkisi müzik videolarıyla benzerlikler göstermektedir. Müzik videolarında, reklam filmlerinin özellikleri kendisini göstermekte ve videoları etkilemektedir. Her iki tür kurguyla izleyicide imgeler oluşturmaya çabalamaktadır.

Görsel deneyim ve dikkat çekicilik, şarkıların ve şarkıcıların sunulması odaklı bir çalışma içerisinde önem kazanmaktadır. Anlatımda ise bütünlüklü bir anlayış yerine zaman ve mekân olarak bağımsız, dikkat çekiciliğin ön plana geçtiği parçalı bir biçim görülmektedir. MTV stili denildiğinde doğrusal anlatının kenara bırakıldığı, bunun yerine her parçanın kendi dramatik etkisini oluşturduğu bir dizi parçanın bir araya getirilmesi anlaşılmaktadır (Dancyger, 2011, s.177). Kurulan bu yapıda duygulanım önem kazanmakta ve izleyici ile şarkıcı arasında

duygusal bir ortaklık oluşmasını getirmektedir. Vernallis (2013, s.210) bu duygulanımı örneklerken Lady Gaga'nın "Born This Way" (2011) ve Kanye West'in "Power" (2010) videolarında müzik ve görüntüden birlikte bir enerji aktığını belirtmektedir. Müzik ve görüntüler tek başlarına dinamik parçalar olarak görülmekte ve iki ögenin de diğerini harekete geçirmesiyle dinamizm kazanılmaktadır. Dinamizm içerisinde şarkıcıların kahramanlaştırılması için yakın çekimlerin ağırlıklı olarak kullanılması dikkat çekmektedir. Ana akım medya ve popüler kültürde bu şarkıcıların cinsel çekiciliğe sahip, karizmatik kahramanlar olarak sunulmasında müzik videoları hayati önem taşımaktadır. MTV stiline parçalanmış anlatısında, karakterler mekânsal olarak bağımsız bir dünyada, şarkı söyleyebilen aynı zamanda nefes kesici bir kahraman olarak kendi dünyalarını oluşturmaktadır (Dancyger, 2011, s.169). Etkileyciliği ve dikkat çekiciliği artırmak adına görsel estetik ve dinamizm önem kazanmaktadır. Kurgu bu etkiyi artırabilmek amacıyla enerjik (müzikle uyumlu şekilde), görüntü ve müziğin birbirini desteklediği bir MTV stiline temelini oluşturmaktadır.

Şekil 2 A-F Lady Gaga - Born This Way örnek sıralı kareler (Lady Gaga, 2011)

Müzik videolarının başlangıç üretimlerinden biri olan Beatles'ın 1964'teki *I Should Have Known Better* performans videosu ve 2011 yılında Lady Gaga'nın *Born This Way* müzik videosundan örnek sıralamalar Şekil 1 ve Şekil 2'de görülmektedir. *I Should Have Known Better* videosu bir mekânda gerçekleştirilen farklı açılardan kaydedilmiş performans görüntülerinin müzikle senkronize biçimde kurgulanmasına dayanmaktadır. Farklı zamanda kaydedilmiş görüntüler aynı anda kaydedilmiş gibi doğrusal biçimde kurgulanmıştır. Müzik videolarının erken dönem örneklerinden olan video müzik videolarının temel ilkelerini belirlemiştir. Zaman içerisinde gelişimle müzik videolarında MTV Stili özellikleri kendisini göstermeye başlamıştır. Yönetmenler performans videoları yerine görüntü ve müziğin birbirini desteklediği, doğrusal anlatı yerine parçalı anlatımı tercih etmeye başlamışlardır. *Born This Way* videosundaki örnek sıralamada soyut mekanlarda geçen birbirinden bağımsız görüntüler bulunmaktadır. Hayali mekanlarda, farklı zamanlarda kaydedilen görüntülerle bir anlatı oluşturulmuş ve tempolu biçimde sunulmuştur. Performans görüntülerine dayanan müzik videoları zaman içerisinde biçim değiştirmiş ve kendi estetik kodlarını oluşturmuştur.

Sonuç olarak MTV Stili, şarkıcıların görsel olarak akılda kalmasını sağlamak ve müzik satışlarını olumlu yönde etki etmek amacıyla hazırlanmaktadır. Müzik videoları, sinema, televizyon, reklam film, dans gibi unsurlardan özellikler taşımakta ve söz konusu alanlardan beslenerek kendi estetiğini üretmektedir. MTV Stilinde yönetmenler doğrusal anlatıyı terk etmekte serbest bir biçimde videolarda anlatım oluşturmaktadır. Görüntü ve müziğin birbirini desteklediği tempolu bir anlatım tercih edilmekte ve bu amaçla kamera, kurgu etmenleri kullanılmaktadır. Kamera hareketleri önemli bir yer tutmakta ve devinim halinde bir kamera kullanımından faydalanılmaktadır. Kurguda görüntüler renk, kompozisyon gibi öğelerle

birbirine bağlanmaktadır. Hızlı kesmeler öne çıkmakta eşlemeli kesme, atlamalı kesme biçimleri sıklıkla kullanılmaktadır. MTV Stili medya sektörünün çeşitli alanlarından etkiler taşımakta ve bu etkilerin ekseninde gelişen bir görsel anlatı biçimini ifade etmektedir.

YARATICI KURGU BİÇİMLERİ

Kurgu, Hollywood kurgusu ve Avrupa kurgusu olarak ikiye ayrılmaktadır (Dmytryk ve Dmytryk, 2011, s.412). Hollywood kurgusu, hikâye temelli doğrusal anlatının ilerlemesi amacıyla görüntülerin dizildiği ve devamlılığa dayanan bir kurgu biçimini ifade etmektedir. Avrupa kurgusunu ise Lotman (1999, s.78), montaj sineması olarak isimlendirmektedir çünkü bu sinemada yönetmenin kurguyu araç olarak kullanıp yorumunu seyirciye benimsetmek için çalıştığını ve seyircinin bilincinde kurgusal dizilimle yorum oluşturmayı amaçladığını ifade etmektedir. Bu anlayışla Rus Biçimcileri ve özellikle Eisenstein'da, siyasi propaganda amacıyla iki görüntünün yan yana getirilmesiyle yeni bir anlamın oluşturulduğu biçim ortaya konmaktadır. Rus Biçimcileri Eisenstein, Pudovkin ve Dovshenko'nun çalışmaları, doğrusal olmayan anlatımın olasılıklarını ortaya çıkarmaktadır. Bu yaklaşımda yan yana bulunan görüntülerin çatışması yeni fikir ve anlatı deneyimleri yaratmaktadır (Dancyger, 2011, s.395). Görüntülerin yan yana gelerek farklı anlamlar oluşturması Kuleshov deneyinde görülmekte ve doğrusal anlatıdan farklı bir anlatım biçimini örneklemektedir.

Rus Biçimci sinemacılar doğrusal anlatıya karşıt olarak ve kurgunun anlatıma etkileri üzerine çalışmıştır. Söz konusu biçimciler filmlerinde kurgunun araç olarak kullanılmasını örneklemiştir. Bu noktada Eisenstein, Pudovkin gibi isimlerin yanı sıra Vertov daha manipülatif, eğlence duygusunu ön plana çıkaran özgün bir tarzla farklılaşmaktadır. Vertov'un çalışma tarzı çağdaşlarının çalışmalarından daha deneysel ve serbest bir biçimde olmuştur (Dancyger, 2011, s.24). Çekimlerin yan yana gelişinde anlatı sinemasının hikâye anlatımı ve devamlılığı ön plana çıkaran biçiminden ziyade Rus Biçimcilerinde sinema sanatının anlam oluşturma sürecinde kurgu ön plana çıkmaktadır. Kurgu sayesinde seyirci manipüle edilmek için sürekli uyarılmaktadır. Bu anlayış sonraki dönemlerde reklam filmlerinde kullanılmaktadır.

Hız, film yapımcılığında seyircideki etkiyi artırmak amacıyla kendisine yer bulmaktadır. Filmin kurgusundaki hız veya hareketli çekimler enerjiyi yükselten etmenlerdendir. Eisenstein'ın kurgu biçimlerinden olan metrik kurguda kesme hızı temel etken olmaktadır. Metrik kurguda temel ölçüt olan kesme parçalarının uzunlukları, müzik ölçüsüne uygun kalıp içerisinde oluşturulmakta, gerilim yaratılırken parçaların kısaltılmasıyla mekanik ivme etkisi sağlanmaktadır (Eisenstein, 1985, ss.88-89). Parçaların uzunluklarına bağlı olarak kurgulama biçimi coşkunluk, gerilim, enerji gibi etkiler sağlamak için öne çıkmaktadır. Dancyger (2011, s.193) sessiz dönemden King Vidor'un *The Big Parade* (1925) filmindeki orman sahnesinde estetik bir gerilim amacıyla kesme hızının kullanılmasını örnek olarak göstermektedir. Askerlerin yürüyüşü ve yüz ifadeleri, sahnede hızlı kesmelerle arka arkaya kullanılmaktadır. Sinemanın sessiz döneminde kesme hızını yüksek tutmak estetik amaçlar için rahatlıkla kullanılabilenken, sesin sinemaya girmesinin ardından teknik zorluklar nedeniyle sekteye uğramaktadır. Kesme hızının müzik ölçülerine göre belirlenmesi Eisenstein'dan temel alınırken sonraki dönemde özellikle müzik videolarının kurgularında referans olarak kullanılmaktadır.

Filmdeki hıza etki eden bir diğer faktör olarak hareketli kamera kullanımı kendisini göstermektedir. Hareketli görüntüler doğası gereği hızlı kesmeyi engellemekte ancak hareketin kendisi filmin hızına etki etmektedir. Sabit kameranın statikliğinin yerine kameranın hareket ettirilmesi devinim oluşturmaktadır. Bu devinim seyircinin dikkatini çekmeye yardımcı olmaktadır. Alman yönetmen Leni Riefenstahl *Triumph des Willens* (1935), *Olympia 1* (1938a), *Olympia 2* (1938b) isimli propaganda filmlerinde hareketli kamerayı sıklıkla kullanmış ve bu

hareket filmlerin enerjisine katkı sağlamıştır. Seyirciyi etkileme amacıyla, dinamik kamera kullanımı filmin hızını yükselten etmen olarak göze çarpmaktadır.

Dinamik kurguda kesme hızını artırmanın yanı sıra eşlemeli kesme ve atlamalı kesme gibi kurgu biçimleri bulunmaktadır. Eşlemeli kesme, Rus Biçimci filmlerinde ve müzik videolarında sıklıkla, geleneksel anlatı sinemasında ise nadiren görülmektedir. Bu düzenlemede, içerik geri planda bırakılırken renk veya şekil gibi ortak kompozisyon öğeleri aracılığıyla iki çekim birbirine bağlanmaktadır (Vernallis, 2004, s.30). Atlamalı kesme ise iki farklı biçimde sağlanabilmektedir. Birincisi tek seferde yapılan bir çekimin içinden bazı bölümlerin kesilerek kalan kısımların birleştirilmesi, ikincisi aynı açıdan çekilen farklı zamanlara ait iki görüntü parçasının art arda konulması biçiminde oluşmaktadır (Toprak, 2013, ss.88-89). Rus Biçimciliğinde ilk örnekleri verilen atlamalı kesmenin klasik anlatı kurgusunda alışılmış deneyimi yıkacağı düşünülmektedir. İki çekim arasındaki beklenmedik bir işlem izleyicinin dikkatini hemen çekmektedir. Sonraki dönemde Fransız Yeni Dalgasında, yönetmenler atlamalı kesmeyi kişiselleştirerek filmlerinde uygulamıştır (Dancyger, 2011, ss.119-121). Atlamalı kesme, Jean-Luc Godard'ın *À bout de souffle* (1960), François Truffaut'nun *Les quatre cents coups* (1959) ve *Jules et Jim* (1962) filmlerinde dikkat çekici olarak kullanılmıştır. Anlatı sinemasının içinde ise nadir örneklerle de olsa atlamalı kesme görülmektedir.

Klasik anlatı ve devamlılık kurgusunun dışındaki bu kurgu biçimleri, kurguda yaratıcılık için kullanılmış ve gelişimini sürdürmüş; günümüzde MTV stiline arkasındaki yapı taşlarını oluşturmuştur. MTV stili, 1980lerde başlayan düzenli müzik videosu üretimi ve 1981'de MTV kanalının kurulmasıyla hızlanan bir süreçte önem kazanmıştır. MTV'nin varlığını devam ettirmesinin yanında 2000'lerde YouTube'un kurulmasıyla, müzik videoları uluslararası alanda şarkıcıların kendisini göstermeleri için önemli bir araç olmuş ve yapılan denemeler yaratıcı videoların ortaya çıkmasını tetiklemiştir. Yaratıcı kurgu biçimlerinin gelişiminde dijital kurgu programları (non-linear editing) önemli bir katkı getirmiştir.

Dijital Kurgu Programları

Görsel sektörün dijitalleşmesi, görsel estetikteki değişimleri beraberinde getirmiştir. Müzik videolarının gelişim sürecinde teknolojik olanakların artması etkili olmuştur. 1960'larda ilk müzik videoları filme çekilmiş ve kurgulanmıştır. Örnek olarak Peter Whitehead müzik videolarını 16 mm formatında çekip kendisi kurgulamıştır (Caston, 2017, s.102). Müzik videolarının doğduğu bu dönemde, teknolojinin sağladığı imkânlar ölçüsünde çeşitli denemeler yapılmıştır. Teknolojik imkânların genişlemesi ve teknolojinin ucuzlaması denemelere uygun ortam oluşturmuş ve bağımsız üretimler müzik videolarının gelişimine katkıda bulunmuştur. 1970'lerde 16mm film ve diapositiflerle denemeler yapan şirket Cabaret Voltaire, kendi yeraltı şirketi olarak Double Vision'ı kurmuştur. Şirket, 23 Skidoo'nun *Seven Songs* (1982, Fetish Records) adlı hit yeraltı albümünün canlı, parlak, doygun renklere sahip Süper 8 filmleri ustalıklarla bir araya getirdiği video sürümünü, Londra'daki St. Martins School of Art'ta bir video mikserde gösterime sundu. Buna benzer bağımsız VHS kasetlerin üretilmesi ve Süper 8 filmlerin yeni bir ortam olarak benimsenmesi, punk müziğin kendin yap yaklaşımını yeniden doğurmuştur (Fowler, 2017, ss.65-66).

Vernallis (2013, s.70) müzik videosu üretiminde videokasetin ucuz ve esnek ortamını kullanarak bir müzik videosu dili ve çağdaş görsel-işitsel estetiğin bir araya gelebileceğini ve düşük maliyetli cihazlar ve tekniklerin, daha pahalı olanlara kıyasla her zaman eşit derecede çarpıcı sonuçlar ortaya çıkardığını belirtmektedir. Müzik videolarının estetiği olarak kullanılan MTV Stili bu denemelerin üzerinde yükselmektedir. Çarpıcı sonuçlara ulaşmak için yapılan denemelerin sayısı Süper 8 ve videokaset gibi olanak ve tekniklerle artmakta, sonuç olarak bu denemeler müzik videolarının estetiğine katkıda bulunmaktadır. Bununla birlikte estetik

kuralların çok daha standart hale geldiği diğer birçok ana akım film ve video formatının aksine müzik videosunun dört beş dakikalık süresi yönetmenlerin denemeleri için fırsatları beraberinde getirmektedir (Stefan, 2016, s.46). İzleyiciler üzerinde etki bırakmak için kısıtlı bir sürenin bulunması çarpıcı sonuçlara ulaşmayı gerektiren unsur olarak denemelere motivasyon sağlamaktadır.

Müziğin olması genel olarak görsel-ışitsel uyuma ve videonun estetiğine katkı sağlamaktadır. Ancak diğer yandan çeşitli sınırlamalar getirmektedir. Şarkı sözleri sıradan olabilir, şarkıcı dışındaki kişiler sessiz kalırken şarkıcının dudak senkronizasyonu yapması ve yıldızın sergilenmesine video içinde büyük zaman ayrılmaktadır. Sessiz dönem Rus film yapımcıları gibi kurgucuların filmin kaba malzemelerinden en iyi şekilde yararlanmaları ve mümkün olduğunca etkileyici kareleri bulup kesmeleri gerekmektedir (Vernallis, 2004, s.30). Denemelerin yapılması bu sınırlamaları aşmak için zorunluluk haline gelmektedir. Denemelerin yapılmasına olanak sağlayan teknolojik yenilikler müzik videolarının gelişimi lehine olmaktadır. 1980'lerin başlarında videokasetle kurgulama ile kurgu sürecinin daha hızlı hale gelmesi ve sonucunda çekimlerin yeniden kurgulanmasının çok daha kolay hale gelmesi denemelerin gelişimine imkân sağlamaktadır. Ardından 1988'de tanıtılan ve başlangıçta televizyon prodüksiyonu için kullanılan Macintosh tabanlı bir program olan Avid ve üç yıl sonrasında ortaya çıkan PC tabanlı Lightworks gibi dijital sistemler videokaset ile kurgulamanın yerini almıştır. Sonuç olarak 1994'te dijital olarak kurgulama popülerleşmiş ve üç yıl içinde çoğu kurgu bilgisayarda yapılmaya başlanmıştır (Bordwell, 2006, s.155).

Dijital kurgu sistemlerinin ortaya çıkışı ve yayılması büyük bir dönüşümü getirmektedir. Devam eden süreçte Final Cut Pro, Premiere Pro vb. alternatif yazılımlar, bunlara katkı sağlayabilen Motion, After Effects gibi yazılımlar veya DaVinci Resolve gibi çok işlevli yazılımlar dijitalleşmeyle çıkmış ve mevcut dönüşümü hızlandırmıştır. Dancyger'e (2011, s.392) göre bilgisayar destekli kurgulamanın hızı, yaratıcılığa önceki kurgu teknolojilerinden daha çabuk ulaşılmasını sağlamaktadır. Yaratıcı sonuçlara ulaşmak için deneme yapılmasının kolaylaşması ve hızlanması kurgu süreci için faydalı olmaktadır. Murch (2019, ss.78-80) kitabında, dijital kurgu programlarıyla gelen değişimi daha fazla hız, daha düşük maliyet, daha küçük ekip, malzemeye kolay erişim, yönetmenin malzemeyi gözden geçirebilme imkânı, daha uygar bir çalışma ortamı, değişik kurgu seçeneklerinin korunması, sesin gelişkin kullanımı, elektronik özel efektlerle uyum sağlaması başlıklarında değerlendirmektedir. Bu programlar, tahribat olmadan kurgu yapılmasını (film üzerinde yapılan kurguda filmde çizilmeler kırılmalar meydana gelebilmektedir) ve kurgu verimliliğinin artmasını sağlamaktadır (Stefan, 2016, s.4). Söz konusu programların doğası gereği işlemleri geri alabilmesi, çalışılan alternatif kurguları saklayabilmesi, istenilen videolara anında erişime olanak sağlaması kurgucuların çalışmalarında çok sayıda denemeyi hızlıca görmesini ve karar vermesini olanaklı kılmaktadır. Ayrıca bu yazılımların yarı profesyonel kişilerin erişimi için kolay olması onların da kendi denemelerini yapabilmelerini getirmektedir.

Dijital kurgu sistemlerinin malzemeye anında erişime izin vermesi sürekli görüntü değiştirmeye dayanan dinamik kurgu için kolaylık sağlamaktadır. Dijital kurgu sistemleri görüntülerin üzerinde değişiklik yapılmasını ve görüntülerin olduğu gibi verilmeyerek değiştirilmesini ifade eden (Yurdigül ve Zinderen, 2013, s.11) özel efektlerin hızlıca uygulanmasını ve sonuçların görülmesini getirmektedir. Müzik videolarında dinamizm sağlamak adına bu efektlerin kullanımı özgünlük ve yaratıcılığa katkı sağlamaktadır. Müzik videolarında kesme hızlarının yanı sıra özel efektlerin kullanılması görsel estetik bağlamında etki etmektedir. MTV Stiline katkı sağlayan bütün bu etmenler dünya çapında üne ulaşan şarkıcıların popüler kültürde kendi yerlerini oluşturmalarına olanak sağlamaktadır.

MTV STİLİ BAĞLAMINDA DESPACITO KURGU ÇÖZÜMLEMESİ

Despacito YouTube'da izlenme sayısı 6,7 milyarı geçerek en çok izlenen müzik videosu unvanını taşımaktadır. Universal Music Latino tarafından piyasaya sürülen, Porto Rikolu şarkıcılar Luis Fonsi ve Daddy Yankee'nin birlikte yer aldıkları şarkının videosu Carlos Perez tarafından yönetilmiş ve 12 Ocak 2017 tarihinde yayınlamıştır. Şarkıcılara dünya çapında tanınırlık sağlayan şarkı birçok ülkede popüler şarkı listelerinde üst sırada bulunmuş ve ana akım müzikte İspanyolca pop müziğin yükselişine neden olmuştur. İspanyolca sözlü müziğin popüler kültürde dünya çapında bilinirlik sağlamasına öncülük eden *Despacito*'nun videosu oldukça yüksek sayıda izlenme sayılarına ulaşmıştır. *Despacito* videosunda MTV Stili olarak anlatılan özelliklerle benzerlikler gözlemlenebilmektedir.

Yöntem

Videonun çözümlemesinde içerik analizi yöntemi uygulanmıştır. İçerik analizi, yazılı veya sözlü materyallerin açık talimatlara göre kodlanarak nicelleştirilmesi - sayısallaştırılması olarak tanımlanabilmektedir (Balci, 2018, s. 225). İçerik analizinde sayma gibi uygulamalarla bulgular niceliksel sunulsa da hazırlanan tablolarla konuya ilişkin niteliksel bir yargı sunulması mümkün olmaktadır (Koçak ve Arun, 2006, ss. 23–24). Bu nedenle çalışmada örneklem incelenerek sayısal veriler elde edilmiş ve çözümlenerek nitel bulgulara ulaşmaya çalışılmıştır. İçerik analizi yapılırken anlatı yapısı, kameranın kullanımı, kurgu biçimi ve kesme hızı, kesme biçimleri olmak üzere 4 kategori belirlenmiştir. Uygulanan içerik analizi yöntemiyle elde edilen veriler kategoriler altında yorumlanmıştır.

Örneklem olarak alınan *Despacito* videosunun YouTube üzerinde izleme sayısının takip edilebilmesiyle en popüler müzik videosu olduğu tespit edilmiştir. 17 Ocak 2017'de yayınlanan video 9 Temmuz 2021 tarihine kadar 7.434.930.911 kere izlenmiştir. İzleyicide etki bırakmak amacıyla hazırlanan müzik videoları içinden örnek seçilmesi için izlenme sayısı izler kitlenin gösterdiği ilgi bağlamında belirleyici olmuştur. Bu nedenle çalışmada gördüğü ilgi nedeniyle *Despacito* müzik videosu örneklem olarak ele alınmıştır.

Anlatı Yapısı

Müzik videolarında amaç müziğin pazarlanması olmakta, bu nedenle şarkıcıların görsel olarak sunulması gerekmektedir. Çekimler ve kurgu gibi temel görsel malzemeler kullanılarak gerilim oluşturulmakta, mekân içinde ve kişiler arasında ilişkiler bulunmaktadır (Vernallis, 2004, s.49). Bu bağlamda *Despacito* müzik videosu Latin Amerika sokaklarında ve bir barda geçmektedir. Sokakta günlük yaşamdan mizansenlere yer verilmekte, barda ve sokakta dans sahneleri bulunmaktadır. Hikâyenin konusunu genç bir kadın ve Luis Fonsi arasındaki etkileşim oluşturmaktadır. Dansın merkezde olduğu bir Latin Amerika sokak yaşantısı görülmektedir. Klipte Luis Fonsi baş kahraman olarak sunulmakta ve enerjik dansların yanında, video boyunca paralel şekilde gösterilen kadınla videonun sonunda kavuşmaktadır. Hedefine ulaşan bir kahraman rolünde sunulduğu video boyunca hikâyesi sergilenmektedir. Bu hikâye bir anlatı biçiminde kurgulanmaktan ziyade zamanın ve mekânın parçalandığı, kahramanın bağımsız sahneleriyle birlikte kurgulanmaktadır.

Zamanın ve mekânın parçalı olduğu bir alanda hedefine ulaşan kahraman olarak Luis Fonsi aynı zamanda kamera karşısında kendi dünyasını oluşturmakta ve bu dünyada şiir okuyan romantik bir kahramana dönüşmektedir. Belirgin bir hikâyeye sahip görünmesine rağmen videoda doğrusal bir anlatı yerine aralarda performans görüntüleri, dans bölümleriyle kesilen bir akış görülmektedir. Güçlü bir anlatının yokluğu, yönetmenlerin izleyicinin dikkatini çekmek adına başka yollar aramasını gerektirmektedir (Vernallis, 2004, s.46). Videoda şarkıcının kahraman olarak sunumu, ağız senkronizasyonu sağlanan performans bölümleri ve müzik ile

görüntünün uyumu kurguyla sağlanmaktadır. Videoda çeşitli mekânlardaki dans koreografilerine kahramanlar katılmakta ve videonun temposuna yer etmektedir. Şarkıcıların kameraya şarkı söylemesi, videoların başkahramanı olarak sunulması izleyicide etki oluşturulmasını sağlamayı amaçlamaktadır.

Kameranın Kullanımı

Enerji sağlamak için hızın, kamera hareketlerinin ve çerçevelemenin kritik rolü bulunmakta (Dancyger, 2011, s.400), hareketli kamera ve çerçeve içindeki hareket durağanlıktan kurtulmak adına kullanılmaktadır (Vernallis, 2004, s.34). *Despacito* boyunca dinamik kamera dikkat çekmekte, hareket halindeki kamera müziğin ritmine karşılık verecek şekilde devinim halinde bulunmaktadır. Video hava görüntülerindeki kamera hareketleriyle açılmakta devamında kamera sürekli hareket halinde bulunmaktadır. Kimi yerlerde klasik anlatıda alışık olunmayan hareketler bulunmakta, şarkıcı kamera hareketiyle bir anda çerçevenin kenarına geçmektedir. Bunun yanında yatay kamera hareketleri, stabil olmayan hareketli kamera videonun enerjisine katkı sağlamaktadır. Hareket halindeki kamera kurguda hızlı kesmelerle birleştiğinde videonun temposunu yükseltmektedir.

Kurgu Biçimi ve Kesme Hızı

Müzik videolarında tempoyu sağlamak amacıyla kurguda görüntülerin sıralanmasında doğrusallığın terk edilmesi ve yüksek kesme hızları sıklıkla kullanılmaktadır. Şekil 3'te görülen sıralı karelerde yıldızların sunumu A, C, E, F, G karelerinde görülmekte, aynı zamanda A, C, G karelerinde performans sunulmakta, kadın kahraman D ve H karelerinde görülmekte B karesinde ise sokakta dans edilmesi görülmektedir. Doğrusal anlatının terk edilmesi ve çeşitli mekânlardan görüntüler arka arkaya verilerek kullanılmaktadır. Oldukça hızlı kesmelere sahip kısımda enerji ve yıldızların gösterimi sağlanmakta MTV stiline hedeflediği etkiye yönelik bir kurgu göze çarpmaktadır. Sıralı kareler toplamda 10 saniye sürmekte herhangi bir kare ortalama 1 saniyeden biraz fazla görülmektedir. Şekil 3'te görülen kısım müzik videosu estetiği (hızlı kesmeler, devinim halinde kamera) ve anlatısına (yıldızların sunumu, performans görüntüleri) örnek oluşturmaktadır.

Şekil 3. A-H (soldan sağa sıralı) videodan yıldızların sunumu, dans görüntüleri sıralı kareler, Universal Music Latino (Fonsi, 2017).

Walter Murch (2019, ss.102-104) müzik videolarında ve reklamlarda amacın dikkat çekmek olduğunu; sayısal kurgu sistemleriyle kesmenin daha kolay hale gelmesinin etkisiyle artık izleyiciyi çekmek amacıyla çok fazla kesme yapıldığını ve son 50 yılda sinemanın da bu etkiyle daha fazla kesme içerdiğini söylemektedir. MTV stilinde seyirciyi etkilemek adına çok daha fazla kesmenin kullanıldığı bir yöntem uygulanmaktadır. Müzik videosunda özellikle müziğin temposuna uymanın etkisi bu hızlanmayı tetiklemektedir. MTV Stiline göze çarpan temel özelliklerinden birisi olan müziğin temposuna uygun olarak görüntülerin kesilmesi *Despacito*'da göze çarpmaktadır. Hızlı kesmeler ve atlamalı kesmelere sahip olan videoda enerji ve

dinamizm adına yüksek kesme sayısı görülmektedir. Video, sonunda telif bilgileri gelene kadar ki kısma kadar, 274 saniye sürmektedir. Çalışmada bu süre içerisindeki kesmeler sayılmış, 220 tane kesmenin bulunduğu tespit edilmiştir. Görseller kayıt başına 1 saniyeden biraz fazla (30 kare) görünmekte, bu hızda bir kurguyla çarpıcılık sağlanmaktadır. Müziğin 89 bpm³ olması, görsellerin dakika başına ortalama 48 kesme ile değişmesi ve bunun yaklaşık olarak bpm'in yarısı olması müziğin vuruş ritmiyle kesmelerin sıklığının bağıntılı halinde olabileceğini göstermektedir. Yaklaşık olarak müzikte bulunan 2 vuruşa 1 kesmenin denk gelmesi dikkat çekmektedir.

Kesme sayısının yüksek olması ve video boyunca görsel başına ortalama 30 karelik bir uzunluğa denk gelmesi müzik videosu estetiği için önem kazanmaktadır. Ancak bu kesme sıklığı video boyunca sabit bir biçimde ilerlememektedir. Müzikteki tempo değişimine yanıt verecek şekilde kesmeler hız kazanmakta veya yavaşlamaktadır. Chion'a (1994, s.15) göre tempo, ses-görüntü bağlanma ve senkron noktalarında sesin görüntüyü aktive etmesinde çeşitli ya da monoton olarak senkron noktalarını nasıl oluşturduğuna bağlı olmaktadır. MTV stilinde bulunan müziğin ve görsellerin birbirini desteklemesi durumu video boyunca kendisine yer bulmaktadır. Tablo 1'de verilen değerlere göre kesme uzunlukları müziğin orta kısımlarında giderek kısalmakta ve ikinci nakaratta görsel başına 22 kareye kadar düşmektedir. Müziğin başlangıcındaki giriş kısmında videoya özel gerçek sesler kullanılmış olup video boyunca en uzun kesmelere sahip olan bu kısımda ortalama kesme uzunluğunun 48 kare olduğu görülmektedir. Müziğin ve görsellerin birbirini desteklemesi adına müzikteki temponun yükseldiği kısımlara görsellerin uzunlukları kısalarak karşılık vermektedir. Müzik videosu kurgusu, şarkının temel ritim düzenini yansıtmakta ve ayrıca müziğin diğer değişkenlerine de karşılık vermektedir (Vernallis, 2004, s.49). *Despacito*'da müziğin daha yavaş olduğu giriş kısmında kesme sürelerinin uzadığı ve müziğin hızlandığı nakarat kısımlarında ise kesme sürelerinin kısaldığı görülmektedir.

Tablo 1. Müziğin Bölümleri ve Kesme Hızları

Kısım	Süre (saniye)	Kesme Sayısı	Ortalama kesme kare uzunluğu
Giriş	62	31	48
Bölüm1	21	17	30
Nakarata1	44	38	28
Bölüm2	44	41	26
Nakarata2	43	47	22
Çıkış	35	24	35
Ek Kısım	25	22	27

³ Beat-per-minute, dakika başına vuruş sayısı.

Kesme Biçimleri

Videonun kurgusunda atlamalı kesmeler kendisine yer bulmaktadır. Videonun enerjisine katkıda bulunan bu hızlı atlamalı kesmeler özellikle müzikte enerjinin yükseldiği noktalarda dikkat çekmektedir. Şekil 4'te görülen sıralı karelerde aniden yakına kesilen çekimler, anlık sıçramalara neden olmaktadır. Hareketin ortasında yapılan kesmeler ekranda beklenmedik değişimleri getirmekte ve böylece dinamizme katkı sağlamaktadır. Atlamalı kesmeler bunun yanında mekân ve zaman algısını yıkmakta ve videonun temposunu artırmaktadır. Şekil 4'te olduğu gibi atlamalı kesmeler, aynı mekânda devamlılık sağlamayan kesmelerle oluşturulabildiği gibi videonun gece sahnelerinin olduğu kısımlarda aynı kadrajlarda üst üste kesmelerle de oluşturulabilmektedir. Benzer çerçeveler arka arkaya kullanıldığında doğrusal zamanı bozmakta ve mekândaki devininin gösterilmesini sağlamaktadır. Kesme hızının artması temponun yükselmesine neden olmakta atlamalı kesmeler ise yaratıcılığa ve videonun estetiğine etki etmektedir.

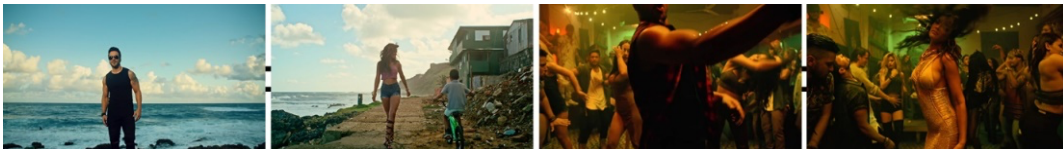
Şekil 4. A-C Despacito'dan atlamalı kesme örneği, Universal Music Latino (Fonsi, 2017).

Eşlemeli kesmeler, kesme biçimi olarak müzik videolarında sıklıkla kullanılmaktadır. Genellikle benzer renk veya kompozisyona sahip iki kareyi ardı sıra düzenleme biçimi olarak kullanılan eşlemeli kesmeler, klasik anlatı filmlerinde nadiren görülmektedir (Caston, 2017, s.102). Bu biçimde kesmeler MTV stilinde kullanılmakta ve görsel estetik anlamında bu tür kesmeler (kullanıldığı yere göre) çarpıcı sonuçlar çıkarabilmektedir. *Despacito* videosunda bu kesmeleri görmekteyiz. Video kendi içerisinde dış mekânlarda gündüz ve iç mekânlarda gece olarak ikiye ayrılmaktadır. Bu nedenle iki farklı kısımda ortamın kendi renginden dolayı renk bağlamında kesmeler birbirini takip etmektedir. Kesmeler yapılırken görseller kendisiyle benzer tonlara sahip karelerle arka arkaya sıralanmaktadır.

Kompozisyonla bağlamak eşlemeli kesme kapsamında değerlendirilmektedir. Şekil 5'te görülen A ve B kareleri birbirini takip eden kareler olarak kesme noktasında bulunmaktadır. Kareler benzer kompozisyonlara sahip ve kesildikleri noktada insan nesnesi birbiri üstünde eşleşerek kompozisyondaki yerini takip etmektedir. Kompozisyonda insanların buldukları yer üzerinden ardı sıra bağlanmasıyla kareler arasında eşlemeli kesme bulunmaktadır. C ve D kareleri ise arka arkaya gelen iki görsel olarak benzerlik gösterebilecek iki hareketi bağlamaktadır. Şarkıcının kolunu sallaması hareketinin arkasından gelen kadının saçlarını savurması eşlemeli kesmeye örnek oluşturmaktadır. Erkek ve kadının hareketi birbirinin benzeri eylemler sergilemekte eşlemeli kesme kullanılarak bağlanmaktadır, bununla birlikte aynı mekânda olmalarıyla atlamalı kesme içermektedir. Birbiri ardı sıra gelen bu iki kompozisyon hareket olarak bağlandığı noktada estetik bir etki hedeflemektedir. Böylece müzik videoları çerçeveleme ve düzenleme teknikleriyle estetik yönlerini ön plana çıkarmakta (Stefan, 2016: 50) ve kendi stilini oluşturmaktadır.

Şekil 5. A-D Görsel Eşleme Kesmeleri, Universal Music Latino (Fonsi, 2017).

Çalışmada özellikleri ortaya konan müzik videosu estetiği veya MTV stiline özellikleri *Despacito*'da kendisini göstermektedir. 2017 yılında yayınlanan video popüler kültürün ürünü olarak dünya çapında milyarlarca insana ulaşmaktadır. Müzik videosunun amacını oluşturan tanınırlık adına önemli bir etki oluşturan videonun MTV stiline özelliklerine uygun olarak çekildiği ve kurgulandığı görülmektedir. MTV Stiline doğrusal anlatıyı terk etmesi, devrim halindeki kamera ile yapılan çekimlerle hızlı bir kurguyu ortaya koyması, devamlılık kurgusunun yer almaması bunun yerine atlamalı kesmeler ve eşlemeli kesmelerinin bulunması, görüntü ve sesin karşılıklı aktive etme noktasında videonun çeşitli yerlerinde kurguda değişimlere neden olması video boyunca kendisini göstermektedir. Popüler kültürün ürünleri olarak dünya çapında izleyici hedefleyen ve şarkıcıları tanıtmak isteyen müzik videoları iletişim teknolojilerindeki gelişmelerle birlikte video platformlarında milyarlarca izlenmeye ulaşmaktadır. Bu noktada *Despacito*'nun görsel estetiğinin MTV stili ile benzerliği dikkat çekmektedir.

SONUÇ

Müzik videoları popüler müziğin bir parçası olduğu sürece popüler kültürün ve dijital medyanın bir parçası olarak kalacaktır (Stefan, 2016, s.55). Popüler kültürde yer eden bu videolarda, çekim veya kurgu biçimleri etkinin oluşturulmasında önemli bir faktör olarak bulunmaktadır. Kurgu, müzikal özellikleri yansıtmaya ve videonun anlamını şekillendirme gibi iki rolü üstlenmekte bununla birlikte yıldızı sergilemek, sesin deneyimsel özelliklerini yansıtmak hatta kendi başına estetik görseller inşa etmek gibi işlevleri yerine getirmektedir (Vernallis, 2004, ss.51-53). Anlatı yokluğunda etkiyi oluşturmak gerekliliği kurguyla sağlanmakta ve bu etki için kurgu temel enstrüman olarak görülmektedir. Yönetmenlerin ve kurgucuların deneysel çalışmaları etrafında şekillenen MTV stili, sinema veya televizyon kurgusundan farklılaşmakta ve kendi başına estetik kurallara sahip olan bir popüler kültür ürünü olmaktadır.

Tek parça halindeki film şeritlerinin kesme – yapıştırma yöntemiyle birbiri ardına sıralanması kurguyu ortaya çıkarmıştır. Sinemanın gelişimiyle kurgu biçimleri değişim göstermiş ve yatay düzlemde görüntülerin dizilmesi sesin sinemaya girmesiyle kurguda dikey düşünmeyi getirmiştir. Paralel iki yatay düzlemde ilerleyen ses ve görüntü kuşakları dikey olarak birbirleriyle ilişki içinde olmaktadır. Özellikle dijital kurgu programlarıyla dikey düşünme yerleşmiştir. Ses ve görüntü kanallarının ilişkisi müzik videolarında şarkı ve görüntünün dikey olarak uyumuna dayanmaktadır. Müzik kanalı MTV'nin ortaya çıkışı müzik videosu üretiminin artışı sağlanmış ve zaman içerisinde kendi estetik kodları olan bir medya üretim alanı olarak müzik videoları yerleşmiştir.

Sinema, televizyon, dans, reklam gibi alanlardan beslenen müzik videolarını Carson (2010) postmodern bir sanat biçimi olarak nitelendirmektedir. Kullanılan kurgu biçimleri sinemada yapılmış olan çalışmalardan aktarılan müzik videolarında anlatı parçalanarak kendisini göstermektedir. Müzikle birlikte dans figürleri videolarda sıklıkla kullanılmakta videonun anlatısına katkı sağlamaktadır. İzleyicide müziği icra eden kişilerle ilgili bir izlenim bırakma amacını taşıyan müzik videoları izleyiciye olan etkiye yönelmekte ve reklam filmleriyle benzerlikler taşımaktadır. İzleyicide oluşturulacak etki prodüksiyon ve post-prodüksiyonda amaçlanmakta ve videolar buna uygun biçimde hazırlanmaktadır. Müziğin gençler üstündeki etkisi ve popüler kültürdeki yeri müzik videolarıyla artırılmaya çalışılmakta ve müzik videoları özellikle MTV gibi kanalların popüler kültür taşıyıcısı olmasına katkı sağlamaktadır. İletişim teknolojilerinin ilerlemesiyle birlikte televizyondaki müzik kanallarının yanı sıra YouTube, Vimeo vb. gibi sitelerde de büyük izlenme sayılarına ulaşmaktadır. Yeni mecralarda giderek popülerliği artan müzik videoları, popüler kültür fenomenlerine dönüşmektedir.

Müzik videolarının ilk örneklerinde kaydedilen performans görüntülerinin müzikle senkronize kullanımı görülmektedir. İzleyicilerde görüntülerin sesle eş zamanlı kaydedildiği izlenimi verilmeye çalışılmıştır. Ardından videolarda müziğe destek vermek amacıyla mesajlar verilmiştir. 1980'lerde teknolojik yenilikler, MTV'nin ortaya çıkışı gibi faktörler müzik videolarının değişimini getirmiştir. 1990'larda dijital kurgu programlarıyla birlikte uygulamalarda kolaylık sağlanmış ve yaratıcı imkanları artırmıştır. Söz konusu gelişmeler ardından müzik videosunun üretimiyle alandaki estetik özellikler ortaya çıkmıştır. Performans görüntüleri yerine zaman içerisinde parçalı anlatım tarzına sahip hayali serbest alanlarda dolaşan kahramanların bulunduğu videolar ortaya çıkmıştır.

Müzik videoları üretiminde yapılan denemeler türün özelliklerinin oluşmasında öncü olmuştur. 8 mm, VHS gibi teknolojilerle ve söz konusu teknolojilerin üretim maliyetlerini düşürmesi denemelerin artmasına katkı sağlamıştır. Özellikle dijital kurgu programlarının ortaya çıkışıyla birlikte kurgu alanındaki denemelerin maliyetleri büyük oranda düşmüştür. Dijital kurgu programların anında erişime olanak sağlaması, yapılan denemelerin geri alınmasının kolay olması, alternatif kurguların saklanabilmesi, kurgu sürecinde zaman kazandırması gibi özellikleri müzik videoları alanındaki deneysel uygulamaların kolaylaşmasını getirmektedir. Sinema, televizyon, dans, reklam gibi türlerden esinlenmeler dijital kurguyla uygulamada kolaylıklar sağlanması müzik videolarının gelişimine katkı sağlamıştır. Böylece, parçalanmış anlatıya dayanan, hızlı kesmeler bulunduran, atlamalı kesme, eşlemeli kesme biçimlerini kullanan müzik videoları, popüler kültür taşıyıcısına dönüşmektedir.

Çalışmada örneklem olarak alınan *Despacito* müzik videosu içerik analizi yöntemiyle incelenmiş ve elde edilen veriler çözümlenmiştir. Videonun kurgusundaki kesmeler sayısallaştırılmış ve yorumlanmıştır. Çalışmada video anlatı yapısı, kamera kullanımı, kurgu biçimi ve kesme hızı, kesme biçimleri kategorilerinde incelenmiştir. Müzik videolarının anlatısında şarkıcıları kahramanlaştırarak sunulması ve parçalı bir anlatı tarzı tercih edilmektedir. Çalışmada incelenen *Despacito*'da video boyunca şarkıcılar kahramanlaştırılarak sunulmaktadır. Videodaki aşk hikayesi paralel biçimde kurgulanmakta, aralarda dans görüntüleri bulunmakta ve parçalı biçimde anlatılmaktadır. Şarkılarda görüntülerin şarkıya uyum sağlaması adına hareketli kamera kullanımı müzik videolarında yer almaktadır. *Despacito* videosu hareketli kamera görüntüsüyle açılmakta ve video boyunca devinim halinde bir kamera kullanımı dikkat çekmektedir. Videonun dinamizmine katkıda bulunan kamera hareketleri sonucunda birtakım karelerde geleneksel çerçeve kullanımının dışına çıkılmaktadır. Müzik videolarının estetik özelliklerinden olan hareketli kamera kullanımı *Despacito*'da kullanılmakta ve videonun temposuna etki etmektedir.

Müzik videolarının kurgusunda doğrusallığın terk edilmesi ve yüksek kesme hızları tercih edilmektedir. Videoda arka arkaya gelen kareler birbirinin devamı olmak yerine farklı zaman veya mekândan görüntüler sıralanmaktadır. *Despacito*'da söz konusu yöntem video boyunca kullanılmakta ve Şekil 3'te video içerisinden bir örnek bulunmaktadır. Kesmelerle birlikte değişen çerçevelerde farklı kayıtlardan görüntüler bulunmaktadır. Kesmeler ise müzikle senkronize biçimde uygulanmakta ve müziğin temposuna uyum sağlamak adına kısa tutulmaktadır. Videonun bir kısmında ortalama 22 karede bir görüntü değişmektedir. Müziğin ve görüntünün birbirini tetiklemesi videonun ritmini etkilemektedir. Müziğin yavaşladığı kısımlarda kesme süreleri uzamakta ve şarkı boyunca görüntü ve ses uyumu sağlanmaktadır. Müzik videolarındaki kesmelerde devamlılık dikkate alınmamakta ve atlamalı kesme, eşlemeli kesme gibi yöntemler sıklıkla kullanılmaktadır. *Despacito*'daki atlamalı ve eşlemeli kesme örnekleri Şekil 4 ve Şekil 5'te görülmektedir. Atlamalı kesmelerle ekranda beklenmedik değişimler oluşmakta ve izleyicinin dikkatini çekmektedir. Eşlemeli kesmelerde karelerin

kompozisyon veya renk benzerlikleri kullanılmaktadır. Atlamalı kesmeler veya eşlemeli kesmeler görsel estetik bağlamında çarpıcı sonuçlar çıkarabilmektedir.

Müzik videolarının estetiği olarak tanımlanan MTV stili sinemadan yönetmenleri de etkilemektedir. Dancyger'a (2011, s.167) göre Oliver Stone'un *Natural Born Killers* (1994) filminde yaptığı gibi az sayıda yönetmen MTV Stiline yönelmektedir. Günümüzde de müzik videosu yönetmenliğinden gelen Michael Bay sinemada MTV stilinden izler taşımaktadır. Söz konusu örneklerin yanı sıra hem müzik videosu hem de sinema yönetmenliği yapan yönetmenler bulunmaktadır. Antoine Fuqua, David Fincher, Francis Lawrence, Spike Jonze, Michel Gondry, Daniels (Daniel Kwan, Daniel Scheinert)⁴ gibi yönetmenleri Türkiye'de de Ömer Faruk Sorak, Bedran Güzel, Ezel Akay, Sinan Çetin gibi isimler müzik videosu yönetmenliği yapmıştır. Söz konusu isimlerin sinema filmlerinde müzik videolarından esintiler bulunmaktadır. Sonraki çalışmalarda MTV Stili'nin medyanın diğer alanlarındaki etkileşimi konu edinilebilecektir.

KAYNAKÇA

- Balcı, A. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Banks, J. (1997a). MTV and the Globalization of Popular Culture. *International Communication Gazette*, 59(1), ss.43–60. <https://doi.org/10.1177/0016549297059001004>
- Banks, J. (1997b). Video in the machine: the incorporation of music video into the industry. *Popular Music*, 16(3), ss.293–309. <https://doi.org/10.1017/S0261143000008424>
- Bordwell, D. (2006). *The Way Hollywood Tells It*. California: University of California Press.
- Calavita, M. (2007). "MTV Aesthetics" at the Movies: Interrogating a Film Criticism Fallacy. *Journal of Film and Video*, 59(3), ss.15–31. www.jstor.org/stable/20688566
- Carson, T. (2010). *Music video*. Encyclopædia Britannica. <https://www.britannica.com/art/music-video>
- Caston, E. (2017). "The First Cut is the Deepest" Excerpts from a Focus Group on Editing Music Videos, with Explanatory Historical and Theoretical Notes. *Music, Sound, and the Moving Image*, 11(1), ss.99–118. <https://doi.org/10.3828/msmi.2017.6>
- Chion, M. (1994). *Audio-Vision Sound on Screen* (Çev; C. Gorbman). New York: Columbia University Press
- Cook, D. A., ve Sklar, R. (2019). *History of the motion picture*. Encyclopædia Britannica. www.britannica.com/art/history-of-the-motion-picture
- Dancyger, K. (2011). *The Technique of Film and Video Editing*. Amerika Birleşik Devletleri: Focal Press.
- Dmytryk, E., ve Dmytryk, J. P. (2011). *Sinemada Yönetmenlik, Oyunculuk, Kurgu* (Çev; İ. Şener). İstanbul: Doruk Yayıncılık.
- Eisenstein, S. (1985). *Film Biçimi* (Çev; N. Özön). İstanbul: Payel Yayınevi.
- Er, E. (2017). Reklam Filmciliğinde Yapım Sonrası Aşamada Kurgu ve Ses/Müzik Tasarımı. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), ss. 512–528. dergipark.org.tr/pub/joiss/issue/32387/360240.

⁴ www.premiumbeat.com/blog/directors-who-went-from-music-videos-to-feature-films/

- Fowler, W. (2017). The Occult Roots of MTV: British Music Video and Underground Film-Making in the 1980s. *Music, Sound, and the Moving Image*, 11(1), ss.63–77. <https://doi.org/10.3828/msmi.2017.4>
- George, A. (2020). *The most-viewed YouTube videos of all time*. Digital Trends. <https://www.digitaltrends.com/web/most-viewed-youtube-videos/>
- Goodwin, A. (1992). *Dancing in the distraction factory: music television and popular culture*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Gow, J. (1992). Music video as communication: Popular formulas and emerging genres. *Journal of Popular Culture*, 26(2), ss.41–70. <https://doi.org/10.1111/j.0022-3840.1992.260241.x>
- Jones, S. (2005). MTV: The Medium was the Message. *Critical Studies in Media Communication*, 22(1), ss.83–88. <https://doi.org/10.1080/0739318042000333734>
- Koçak, A. ve Arun, Ö. (2006). İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu. *Selçuk İletişim*, 4(3), ss. 21–28.
- Lotman, Y. (1999). *Sinema Estetiğinin Sorunları: Filmin Semiotiğine Giriş* (Çev; O. Özügül). Ankara: Öteki Yayınevi.
- Murch, W. (2019). *Göz Kırparken* (Çev; İ. Canikligil). İstanbul: Jules Verne.
- Nişancı, İ. (2018). *Teoride ve Pratikte Sinemada Kurgu*. İstanbul: Doruk Yayıncılık.
- Ray, M. (2019). *Live Aid*. Encyclopædia Britannica. www.britannica.com/event/Live-Aid
- Reid, M. (2005). Cinema, poetry, pedagogy: Montage as metaphor. *English Teaching: Practice and Critique*, 4(1), ss.60–69. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ847242.pdf>
- Robinson, A. (2000). MTV, *St. James Encyclopedia of Popular Culture Volume 3: K-O*, Ed. S. Pendergast ve T. Pendergast içinde (ss. 435–438). Michigan: St. James Press.
- Stefan, J. (2016). *Dividation – Generative Music Video Editing*. (Doktora Tezi), Griffith University, Queensland College of Art, Queensland. hdl.handle.net/10072/366957
- Thompson, R. J., ve Allen, S. (2019). *Television in the United States*. Encyclopædia Britannica. www.britannica.com/art/television-in-the-United-States
- Toprak, M. (2013). *Filmin Dili Kurgu*. İstanbul: Kalkedon Yayıncılık.
- Vernallis, C. (2004). *Experiencing Music Video: Aesthetics and Cultural Context*. New York: Columbia University Press.
- Vernallis, C. (2013). *Unruly Media: YouTube, Music Video, and the New Digital Cinema*. New York: Oxford University Press.
- Williams, M. (1989, 13 Aralık). *MTV's Short Takes Define A New Style*. The Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/1989/12/13/mtvs-short-takes-define-a-new-style/b2134283-89a3-47fb-877d-2fba60da4239/>
- Yörük, E. (2005). *Televizyon Anlatısı, Tür ve Temsil Açısından Asmalı Konak*. (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yurdigül, Y., ve Zinderen, İ. E. (2013). *Sinema ve Televizyonda Özel Efekt*. İstanbul: Doğu Kitabevi.

Zhang, S., Huang, Q., Jiang, S., Gao, W., Tian, Q. (2010). Affective Visualization and Retrieval for Music Video. *IEEE Transactions on Multimedia*, 12(6), ss.510–522. <https://doi.org/10.1109/TMM.2010.2059634>

EK 1: FİLM DİZİNİ

Buñuel, L. (Yönetmen). (1929). *Un chien andalou* [Film]. Fransa.

Buñuel, L. (Yönetmen). (1930). *L'âge d'or* [Film]. Fransa: Vicomte de Noailles.

Eisenstein, S. (Yönetmen). (1938). *Alexander Nevsky* [Film]. Rusya: Mosfilm.

Godard, J.-L. (Yönetmen). (1960). *À bout de souffle* [Film]. Fransa: Les Films Impéria.

Lester, R. (Yönetmen). (1964). *A Hard Day's Night* [Film]. İngiltere: Walter Shenson Films, Proscenium Films.

Lester, R. (Yönetmen). (1965). *Help!* [Film]. İngiltere: Walter Shenson Films, Subafilms.

Perez, C. (Yönetmen) (2017). *Despacito* [Müzik Videosu]. Porto Riko: Universal Music Latino. <https://www.youtube.com/watch?v=kJQP7kiw5Fk>

Riefenstahl, L. (Yönetmen). (1935). *Triumph des Willens* [Film]. Almanya: Reichspropagandaleitung der NSDAP.

Riefenstahl, L. (Yönetmen). (1938a). *Olympia 1* [Film]. Almanya: Olympia Film GmbH.

Riefenstahl, L. (Yönetmen). (1938b). *Olympia 2* [Film]. Almanya: Olympia Film GmbH.

Stone, O. (Yönetmen). (1994). *Natural Born Killers* [Film]. Amerika Birleşik Devletleri: Warner Bros.

Truffaut, F. (Yönetmen). (1959). *Les quatre cents coups* [Film]. Fransa: Les Films du Carrosse.

Truffaut, F. (Yönetmen). (1962). *Jules et Jim* [Film]. Fransa: Les Films du Carrosse.

Vidor, K. (Yönetmen). (1925). *The Big Parade* [Film]. Amerika Birleşik Devletleri: Metro-Goldwyn Mayer.